

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVIŠEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

Kupujte VOJNE BONDE!

The Oldest Slovene Daily in Ohio Best Advertising Medium

Kupujte VOJNE BONDE!

Najstarejši slovenski dnevnik v Ohio Oglasi v tem listu so uspešni

VOLUME XXVI.—LETO XXVI.

CLEVELAND, OHIO, WEDNESDAY (SREDA), SEPTEMBER 22, 1943

ŠTEVILKA (NUMBER) 221

GEN. MARSHALL IZBRAN ZA Vrhovnega komandanta vseh anglo-ameriških sil

Amerikanec bo vodil vse oborožene sile obeh narodov širom sveta

Washington se javlja, da se predsednik Roosevelt in britanski premier Churchill zedinila na tem, da postane general George C. Marshall, sedanjí šef ameriškega generalnega štaba, vrhovni poveljnik vseh ameriških in angleških oboroženih sil na kopnem, na morju in v zraku na vseh frontah širom sveta.

Kot se razume, je bil tozadevni sporazum dosežen na nedavni konferenci v Quebecu. Obdobje v Londonu gotova. Za izvršitev sporazuma med Rooseveltom in Churchillom je potrebna edino odobritev strani britskega vojnega kabineta. Washingtonski krogi pravijo, da je odobritev od strani Angleži zasigurana.

Tej zvezi je značilno, da je bil še včeraj v poslanski zbor v Washingtonu izrečena obdoba, da se gen. Marshalla navede spraviti v Washingtonu, da se mu poveri višjo vojniško pozicijo, ker Angleži ni

greb se bo vršil v petek ob 8:45 uri zjutraj, skupno z pogrebom Franka Pečjaka, iz pogrebnega zavoda Jos. Zele in sinovi, 458 E. 152 St., v cerkev sv. Marije in nato na Calvary pokopališče. Bodi pokojnikoma ohranjen blag spomin, preostalim pa naše sožalje!

NOVA GROBOVA
JOHN ZNIDARŠIČ
Ob 4 uri včeraj popoldne se je mrtev zgrudil pri delu v tovarni John Znidaršič, poznan tudi med Ložani. Pokojni je bil 89 let star, doma iz vasi Nadla, fara Lože. V Ameriki se je nahajal 33 let in je bil v treh oženjen. Zadnja tri leta je preživel doma iz vasi Greerivec pri Planini, Notranjsko. Družina ima svoj dom na 1407 Clearwater Rd. Smrt ga je dohitela v tovarni Ajax Mfg. Co., kjer je delal zadnjih 20 let. Tukaj zaupnik Stupar, bratrance in več otrok, v stari domovini pa v mestu. Bil je član društva MacArthur in samostojnega društva "Loška Dolina".

Pogreb se bo vršil v petek pod vodstvom Grdinovega pogrebnega zavoda.
JOHN MARINELC
Včeraj zjutraj so našli mrtvega v postelji Johna Marinelca, 14400 Darwin Ave. Dne 31. avgusta je bil napaden in pretepen od nekega 17-letnega mladca, pod mostom na E. 152 St. Truplo je bilo odpeljano v okrajno mrtvašnico, da se ugotovi, če je bil pretep vzrok smrti.

Pokojni je bil vdovec. Soproga Rose je preminila pred šestimi meseci. Tukaj zapuščina ma pri družini Pečjak, na 665 E. 150 St., pri kateri je tudi smrt nastala in baš sedaj leži na mrtvašnici od družinski oče Fr. Pečjak.

Rojen je bil v Milwaukee, Wis. Zaposlen je bil pri New York Central železnici. Po

Churchill ne vidi zgodnjega konca vojne

Napoveduje absolutno zavezniško nadvlado v zraku v prihodnjem letu. Obeta drugo fronto.

Včeraj je imel premijer Winston Churchill po povratku iz Severne Amerike dolg govor pred parlamentom, v katerem je razmotril razvoj vojnih operacij in razplet političnih odnosov med tremi velikimi članicami Zedinjenih narodov.

Izrazil je nado, da se bosta on in predsednik Roosevelt še v tem letu sestala z Josipom Stalinom. Mrzel curek je spustil na nade tistih, ki so napovedovali konec vojne v Evropi pred koncem tega leta.

Druga fronta pride
Churchill je rekel, da "čas prihaja" za masno invazijo Evrope na drugi fronti, toda kdaj se bo to zgodilo, ni dal nikakega namiga, obenem pa je izrazil prepričanje, da bodo imeli zavezniški prihodnje leto absolutno zračno kontrolo nad vso Evropo.

Z ozirom na konferenco v Quebecu je premijer rekel, da je naredila vse korake za "tesno spojen program sodelovanja med Sovjetsko unijo, Veliko Britanijo in Zedinjenimi državami."

FEDERACIJA NARODNIH DOMOV

Zastopniki vseh narodnih domov v državi Ohio so vabljeni na sejo, ki jo sklicuje Federacija jugoslovanskih narodnih domov, za v petek 24. septembra ob 8:30 uri zvečer v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. Na dnevnem redu bodo važne stvari za vse domove. Nujno je potrebna navzočnost zastopnikov vseh domov.

NACIJI PRED BÉGOM, POŽIGAJO NEAPELJ

Francozi so zavzeli polovico Korzike. Invazija Dodekaneških otokov potrjena

Zadnja poročila United Press agencije javljajo, da Nemci požigajo mesto Neapelj severno od Salerne, pripravljajo se na beg proti severu.

Amerikanci na Sardiniji
Francoske sile, podprte od gerilec in Italijanov, so do sedaj okupirale več kot polovico otoka Korzike, in v istem času so ameriške čete zasedle otok Sardinijo, s katere so Italijani pregnali nacije.

Neapelj v plamenih
Vesti direktno s fronte pravijo, da je Neapelj v plamenih in da je z otoka Procida v neapeljskem zalivu, ki je v rokah zavezniških sil, viden en sam ogromen oblak dimu nad mestom.

Begunci, ki so pribežali preko zavezniških linij, poročajo, da so Nemci spremenili Neapelj v mesto groze in da pobijajo civiliste na levo in desno. V mestu so se tudi pojavile kužne bolezni kot posledica brezobzirnega uničenja.

Zavezniški letalci vztrajno bombardirajo vse dohode in izhode iz mesta in so paralizirali vse nacijske komunikacije.

Zavezniška ofenziva
Čete ameriške pete armade prodirajo proti Neaplju preko planote na jugu, medtem ko so Angleži udarili na stran in skušajo pripraviti teren za napad na mesto od zadaj.

Včeraj je bila v Londonu uradno potrjena zavezniška okupacija treh dodekaneških otokov v Egejskem morju, o kateri se je poročalo že pred dnevi. V zavezniških rokah se nahajajo otoki Leros, Cos in Samos, kar pomeni veliko prednost za zavezniške, ako podvzamejo invazijo Balkana.

FOR VICTORY
BACK THE ATTACK
Buy An Extra \$100 War Bond During 3RD WAR LOAN
KOLIKO STE POSODILI?
Z vsakim dnem se krajša doba tretje kampanje za vojno posojilo. Da se doseže kvoto, je potrebno, da se sleherni odzove, in kupi vojni bond. Ti bondi so v resnici prihranki, kajti ob času jih boste lahko menjali in tudi dobili obresti. Torej z vsakim bondom, ki ga kupite, pomagata k hitrejši zmagi, obenem pa sebi koristite. Bondi so posojilo vladi, katere vam jamčijo njih vrednost.

Naši fantje-vojaki
Cpl. Eddie Trebec, sin Mrs. Agnes Trebec, 1008 E. 71 St., je prišel domov na dopust za osem dni, iz Los Angeles, Calif. Pri vojaki se nahaja od 21. januarja, t. l. in je bil povišan v korporala pred dvema tednoma. Njegov naslov je: T/5 Ed Trebec, Co. D., 694 QM. Bn., A.P.O. 181, c/o Postmaster Los Angeles, Calif. Prijatelji so vabljeni, da ga obiščejo.

Rusi hrumijo dalje!

Kozaški konji se napajajo v Dnjepru in ofenziva Rdeče vojske dere vsepovsod naprej: prednje straže 18 milj od Smoljenska, 25 milj od Kijeva in pred vrati Melitopola.

Titanska ofenziva Rdeče vojske dere z rastočo silo naprej in podi Nemce z nevzdržno naglico nazaj proti poljskim črtam, s katerih je Adolf Hitler začel invazijo Sovjetske unije.

Kakor poroča Associated Press iz Londona danes zjutraj, se je včeraj sesula zadnja nemška obramba pred Dnjeprom, ko je Rdeča vojska prekorajčila reko Desno in se vrgla proti Smoljensku in Kijevu.

Nevzdržen val ruske sile
Zadnja poročila iz Moskve javljajo, da so sovjetske čete samo še 18 milj od Smoljenska in samo 25 milj od Kijeva, prestolice Ukrajine.

Na južnem koncu fronte so ruski topovi včeraj obstreljevali Melitopol iz razdalje treh milj,

kar pomeni, da je usoda Nemcev na Krimu zapečeta, ako se brez odlašanja ne umaknejo. Rdeča vojska je obenem prišla tako blizu Dnjepra, da so kozaške prednje straže ponoči prodirale nacijske linije in napajale konje v reki.

Nemci povsod beže
Vesti iz Moskve javljajo, da so Rusi včeraj izvojevali nove zmage na vseh sektorjih dolge fronte. Vsa znamenja kažejo, da je zelo dvomljivo, da-li se bodo Nemci mogli ustaviti ob Dnjepru.

Vtis obstoji, da bodo Nemci še pred prihodom zime pometeni z sovjetske zemlje in vrženi nazaj na postojanke, s katerih so začeli invazijo Rusije.

Izjava društva "Blejsko jezero"

Cleveland, Ohio. — Člani društva "Blejsko jezero", šte. 27, SDD, zbrani na redni mesečni seji z dne 19. septembra 1943 v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd., v Clevelandu, O., odločno obsojamo nedostojno pisanje in neosnovane napade na našega odličnega pisatelja g. Louis Adamiča, kot častnega predsednika Ameriškega Slovenskega Narodnega Sveta, katerega napada tukajšnji lokalni dnevnik, Ameriška Domovina in njeni dopisniki.

Članstvo tega društva smatra, da vrši ta odlični naš rojak Louis Adamič veliko in pošteno ter nesebično delo za rešitev našega slovenskega naroda v domovini iz sužnjosti nacifastične krutosti, tako da zasluži naše odkritosrčno in javno priznanje ter vso našo podporo, ki mu jo moremo dati.

V tem resnem trenutku, ko se gre za usodo našega skupnega naroda, ko se gre ravno tako za usodo še naše Primorske, Štajerske in Koroške, je med nami potrebna sloga in strpnost. Ne bi bilo zaželjivo, da bi na račun nekaj zagriznjencev in reakcionarnih skupin trpelo naše delo med ameriškimi Slovenci, ki lahko kot ameriški državljani k osvoboditvi naše rojstne domovine, veliko pomagamo.

Apeliramo torej, da se tako pisanje preneha, in naj se raje piše za složno delo med nami. Dalje tudi priporočamo, da se posveča več energije za širjenje idej, katere je sprejel Vseameriški slovenski kongres 5. in 6. decembra m. l.

Dalje tudi soglašamo in odobravamo vse dosedaj izvršeno delo, katerega vršijo naši neumorni delavci izvršnega odbora pri SANSu.

Smatramo, da napadi na pisatelja Louis Adamiča, so nepošteni in nepravilni, ter želimo da mu ameriški Slovenci, vsi kot eden, ne oziraje se na naše prepričanje, stojimo ob

strani in sodelujemo, ker vemo, da zna, oziroma je že izvršil veliko, in zna izvršiti več kot vsi ameriški Slovenci skupaj. Torej bodimo strpni v tej resni uri našega krvavečega naroda v domovini, in imejno zaupanje v borce tam, da si bodo sami tudi uredili svojo domovino po želji naroda.

Končno naj bo sklenjeno na tej seji, da se pošlje ta izjava za objavo v naše glasilo "Glas", kot tudi v tukajšnji lokalni list "Enakopravnost", ker smatramo, da je SDZ, kot naše društvo, sodelujoč pri SANSu, in želimo, da se take gonje proti odbornikom SANSa preneha.

George Panhur, preds.
Mary Marn, tajnica
Vinko Starman, blag.

AMERIKA POSEDA 14.072 BOJNIH LADIJ

Mornariški department Zedinjenih držav je te dni naznanil, da ameriška mornarica ni bila nikdar v zgodovini tako silna kot je danes. Mornarica posedata skupno 14.072 ladij, od katerih je 613 bojnih ladij, ter 18.269 letal.

Mestna zbornica

Clevelandska mestna zbornica je v ponedeljek odobrila ordinanco, da se delavce 14 klasiifikacij, ki delajo za mesto, v bodoče plača od ure. Ti delavci so dosedaj dobivali letno plačo. Zupan Lausche je tozadevno ordinanco vetiral, ampak zbornica je šla preko njegove glave na pritisk od strani unijskih voditeljev.

30-DNEVNICA SMRTI

Ob 30-dnevnici smrti se bo v četrtek, ob 7. uri zjutraj brala zadušnica za pokojnega Joseph Dolenc, v cerkvi sv. Vida. Sorodniki in prijatelji so vabljeni da se opravila udeležijo.

Noga italijanskega škornja je že "odrezana"
Zgornji zemljevid predstavlja spodnji del italijanskega "škornja," kjer se se tekom zadnjih dni vršili ljuji boji za posest Salerna na zapadni obali italijanske celine, tik pod Neapljem. Glasom zadnjih vesti so Nemci izgubili nado, da jim bo mogoče vzdržati v Neaplju, potem ko jih je anglo-ameriška armada vrgla iz Salerna, zato sedaj mesto požigajo in se pripravljajo na beg.

Vojni bondi so batine za barbarskega sovražnika!

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.
 6231 ST. CLAIR AVENUE — HENDERSON 5311-12
 Issued Every Day Except Sundays and Holidays
 SUBSCRIPTION RATES (CENE NAROCNINI)

By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town:
 (Po raznašalcu v Clevelandu in po pošti izven mesta):

For One Year — (Za celo leto)	\$6.50
For Half Year — (Za pol leta)	3.50
For 3 Months — (Za 3 mesece)	2.00

By Mail in Cleveland, Canada and Mexico:
 (Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiku):

For One Year — (Za celo leto)	\$7.50
For Half Year — (Za pol leta)	4.00
For 3 Months — (Za 3 mesece)	2.25

For Europe, South America and Other Foreign Countries:
 (Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države):

For One Year — (Za celo leto)	\$8.00
For Half Year — (Za pol leta)	4.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

POMEN BORBE V JUGOSLAVIJI

I.

"Enakopravnost" se ni še nikoli ogrevala za cesarje, kralje in slične ostanke zastarelih vladnih oblik. Navzlic temu pa radi priznavamo, da je monarhija oziroma kraljevina, v kateri je kralj ali kakorkoli se že imenuje titularni nosilec državne suverenosti, zgolj simbol, vsa oblast pa je v rokah ljudstva in od njega svobodno izvoljenih zastopnikov, lahko v bistvu prav tako demokratična kot država, ki ima republikansko formo vlade. Republikanska forma vlade ni sama po sebi nobena garancija za svobodo in socialno blagostanje širokih ljudskih mas. Pri teh vprašanjih so odločilne važnosti gospodarski faktorji, politična zrelost ljudstva, splošna izobrazba in inteligentnost med narodom, temperament in tradicije, ki tvorijo neolčljiv sestavni del tega, kar se navadno imenuje narodni značaj.

Da bo laže razumljivo, kaj imamo v mislih, naj podamo nekaj konkretnih primerov.

Zedinjene države, so federativna republika, Velika Britanija je ustavna monarhija, oziroma kraljevina. Ustavne kraljevine so bile do nazijske okupacije tudi Holandska, Belgija, Danska, Norveška. Na drugi strani imamo republike kot Argentina, Brazilija, Čile, Kuba; sploh vse centralno- in južno-ameriške države so z ustavno-legalnega stališča republikanske. Na eni strani smo imeli poljsko republiko, na drugi republiko Češkoslovaško. Švedska je ustavna kraljevina, Švica je federativna republika. Mar nam zgolj označbe vladne forme ene ali druge države kaj pove glede civilnih in političnih svobod, ščin ter socialnega blagostanja njenega ljudstva?

Anglija je navzlic dejstvu, da je kraljevina in da ima dedno aristokracijo, v jedru demokratična država, in angleško ljudstvo je prav tako svobodno kot ameriško. Ameriške države južno od Rio Grande so republike, ampak demokracije v njih je malo ali nič, politična svoboda tam je na papirju, v realnosti pa je ni; življenjske in socialne razmere v teh deželah so skoro brez izjeme zelo slabe. Poljska, dasiravno republika, ni poznala skoro nobene svobode, ljudstvo v nji je bilo zatirano, demokracija je bila tam prazen zvok. Na drugi strani pa so bile skandinavske države, vse ustavne monarhije, tiste ki so stale oziroma stoje na višku političnega, socialnega in gospodarskega napredka, in v isti razred spadata Švica in predvojna Češkoslovaška republika.

Poudarjamo torej: ne samo forma vlade, temveč predvsem gospodarske prilike, zrelost in inteligentnost ljudstva in pa temperament, značaj, nekega naroda so v končni analizi odločilen faktor in merilo za svobodo in demokracijo, katero tak narod uživa.

Razlika med monarhizmom in republikanstvom je bila nekada aktualna in fundamentalna, in taka je bila tedaj tudi borba med njima, ker predstavljala je dvojte temeljno si nasprotujočih idej. Danes je monarhizem relikvija, monarhi, kjer so ostali, so na splošno brez moči, razlika med ustavno monarhijo in ustavno republiko je torej bolj akademska, kot dejanska.

Kot smo rekli v začetku, se "Enakopravnost" ni nikoli ogrevala za kralje in cesarje. Zanje se ne ogreva sedaj in se ne bo v bodoče. Ampak to nam ne brani, da bi na to vprašanje ne zrl objektivno in brez kakršnih koli predsodkov v aktualnem slučaju, kakršen se nam nudi danes v zvezi z borbo, ki stresa ljudstva v Jugoslaviji. "Enakopravnost" nima n. pr. nobenih predsodkov proti mlademu jugoslovanskemu kralju Petru II. Od časa do časa smo priobčili njegove radijske govore, namenjene ljudstvu v Jugoslaviji, in rekli bi, da ako jih je sam sestavil, da je pametnejši kot pa so razni ministri, bivši in sedanji, tvoreči ubežno vlado Jugoslavije v Londonu. Ako smo torej proti temu da bi se jugoslovanskemu ljudstvu po končani vojni meninč tebinč obesila kraljevina

na vrat, naši razlogi za to niso niti osebni, niti ne toliko načelni kot pragmatični, to se pravi, da imajo svoj izvor v opazovanju dejanskega razvoja razmer v Jugoslaviji od časa njenega nastajanja v letu 1918 pa do njenega razsula ob navalu nazijskih tolp.

Jugoslavija najbrže ne bi bila paradiz tudi v slučaju, da bi bila po zadnji svetovni vojni dobila obliko federativne republike, namesto da je postala kraljevina. Ob navalu barbarskega sovražnika kot je nazijska Nemčija, bi se bila brez dyoma sesula, ne glede na njeno notranjo uredbo. Ampak slep bi moral biti tisti, ki bi ne videl, da je bila taka monarhija, kakršna je bila Jugoslavija tekem 22 let svojega obstoja, vir zla; da je ostrila razlike med posameznimi narodi v državi namesto da bi jih blažila, in da je bila v prvi vrsti odgovorna za sovraštva in bratomorni boj, ki je vzplamtel med posameznimi plastmi njenega prebivalstva po prihodu nazijskih in fašističnih okupatorjev.

UREDNIKOVA POŠTA

Bodimo jasni

Piše M. I. Lah

Zelo rad zasledujem našo polemiko po časopisu. Prebava je včasih težka. Vidi se, da naši komentatorji še vedno gledajo današnjo situacijo naše rojstne domovine oskrsrno, da ne rečem, včasih sanjavo in domišljavo.

Z gospodom Frank Kržetom iz New Yorka sva lansko leto skupaj sedela pri ogromnem banketu dne 27. aprila v Detroitu, ob času Vseslovenskega kongresa. Znašla sva se med macedonsko grupo, govorila sva z njimi tudi po slovensko in smo se dobro razumeli. Zelo rada bi oba prišla v daljši pogovor, toda čas in kraj je bil neprimeren in prekratke.

Cel kongres je bil organiziran in izvršen po ameriški načinu ter zato minul brez hib. Javna in prikrita tajnost je bila, da stotine predstavnikov ni prišlo do besede. Razumljivo je, da bi kongres trajal cele tedne če bi dali duška svojim željam vsi navzoči.

Predmet slovanske vzajemnosti ima toliko težkih problemov, da so mnogi vodilni možje v temu poslu osiveli in jih danes ni mnogo več med nami. Programi in načrti iskrenih slovanskih državnikov so vedno našli že pripravljen odpor, ki je bil včasih tako spretno insceniran, da so se pričeli boji med samimi slovanskimi grupami. Take stvari so se dogajale v prejšnji avstro-ogrski monarhiji, ki so pa po svetovni vojni, prešle v novo nastale države. Temeljito nastudirane politične mahinacije nemiške diplomacije so vedno držale v šahu manj prebrisane ali pa podkupljene voditelje slovanskih predstavnikov. Najbolj pomembna in jasna v tem oziru je bila poteza nemškega cesarja Viljema, ko je v letu 1917 dal prepeljati iz Švice v zapечатih vagonih Lenina in Trockija v Rusijo, da se mašuje nad takratno rusko vlado, ter da se iz nebi ruske fronte. Vse to se mu je tudi posrečilo.

Rusija je je jela po mnogih porazih prebujati; škandali na dvoru so dorasli svoj višek, zato je bilo treba prepeljati moč ogromne Rusije v izčrpanje doma in ne na fronti proti pravim sovražnikom. Revolucija v Rusiji in preobrat nam je vsem znan. Znan nam je mir, ki je bil podpisan v Brest - Litevsku.

Tudi nam je predobro znan konec vojne in dvajsetletni mir. No, sedaj pa poglejmo, kaj smo delali dvajset let po prvi svetovni vojni: Mar nismo tudi mi, ki živimo v prosvetljeni Ameriki hodili po dvomljivih smernicah? Mar smo mi videli skozi spretno nastavljen mreže, ki so jih za nas zatirane Slovane nastavili nemški filozofi in državniki?

De-Anuncio je zasedel Reko, ko smo se tukaj krišpali radi Jugoslavije, ki je še na papirju ni bilo. Način urejevanja države nas je bolj zanimal nego zemlja sama, katere nam takrat nikdo še ni niti obljubil. Tisoče bojevnikov naše krvi je umiralo po vseh delih Evrope. Nemški uspeh v ruski revoluciji je ustvaril sebi mehko ozadje da poraz Nemčije ni bil popoln. — Zvižaja Nemcev je zopet zmagala, toda to zmagajo Nemci niso naznanili svetu ampak so na tihem vršili svoj program.

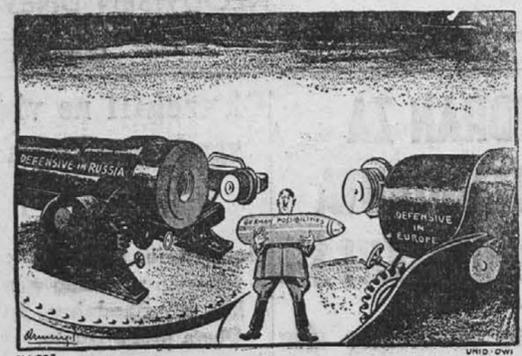
Evangelij Engelsa in Marksa je bilo treba razbobotati po svetu ter pripravljati ponovno slovanske mase na upor, kjerkoli so zaposljene. Ali jim nismo šli na limanice? Ali se ne spominjamo koliko papirja smo porabili v ta namen, med tem ko nismo videli ali nismo hoteli videti, kako se naš narod izseljuje, kako je zatiran ter suženjsko preganjan v slovenskem Primorju?!

Preporod v Rusiji je prišel na tihem, skrivaj; bil je nekaterim čudež in uganka. Žal, da je med temi tudi nekaj naših "žurnalistov", katerih poklic je bil vedeti bolje — ! Ruska čistka je tudi Nemce zadela v živo; izgubili so med njimi mnogo nemško usmerjenih ruskih simpatičarjev, toda ta grozna "Čeka" ni mirovala. Vojaški izvedenci, inženirji in vsi hitlerjevji špijoni, kateri so našli tudi med nami Slovenci mnogo simpatije v celu našem "naprednem" časopisju, so izginjali. Propaganda Nemcev je bila tako popolna, že pred drugo svetovno vojno, da je bila vsa Amerika poplavljenja z poročili o grozotah Rusije n še danes ostaja mnenje, da je štalin največji kriminalc na svetu. Da, navzlic vsem tem zvižajam in navzlic vsem intrigam danes prinaša vojna resnica na dan, kakor ogenj, ki izžigati jeklo. Zato je že tudi čas, da naš mali narod, ki ima tu v Ameriki vsaj malo zaslonbe in upanja, da nismo še popolnoma ugonobljeni, dobi vsaj malo več čistega pojma o borbi za svoj obstanek.

Zato ne izgublajmo vendar več svoje energije za nam ne potrebne propagande, kajti gre se sedaj za naš obstoj.

Upravičeno lahko pričakujemo, da sodobno z drugimi narodi tudi Slovencem prihaja nova doba. Nemško gospodarstvo, ki sega v stoletja, dobiva ravno sedaj smrtno udarce. Za nas pa je treba več strpnosti posebno Slovincem, ki smo šteli le 8 odst. prebivalstva v predvojni Jugoslaviji. V obziru moramo imeti našo lepo rojstno domovino, da je bila vedno na poti neprijaznim narodom, ter da vedno rabimo in bomo rabili zaledja in

DILEMMA

pomoči bratskih slovanskih narodov. Mnogo korupcijskih meddržavnih zvižoč bo uničenih in zopet bo prišel čas, ko bo odmevala naša pesem ob večerih v tiho noč med vasicami. Doba sedanje vojne je prinesla našim ljudem v domovini trpke izkušnje in dobro bodo ljudje pomislili predno bodo sledili onim, ki so držali ljudsko mnenje nazaj. Kdo je naš prijatelj in kdo sovražnik bodo sodili ljudje sami.

Vojna bo preokrenila smernice narodov in držav. Kaže se možnost, da pridemo prvič v zgodovini v zvezi z svetovnim trgovim potom prenovljene Jugoslavije, kar bo dvignilo med nami gospodarsko stanje. Orijentacija našega šolstva bo pa doživela razmah, ki ga je težko predvidevati. Toda kruta in krvava so še pota do te dobe. Zato dajmo malo več delati. Sledimo onim, ki delajo med nami in ne več onim, ki ne delajo ter hočejo še naprej strašiti ljudi, češ ta je komunist —

Val ljudske misli bo šel preko takih lenuhov in zavajalcev in si našel svoja pota. Moč Berlina, Dunaja in Rima bo premagana. Laž in korupcija naj ostane tam doma. Mi Slovani si bomo na razvalinah in grobovih Evrope zgradili novi svet in sicer tak kakoršen bo nam prijat. Uredili si bomo življenje tako, da bodo oni, ki delajo, uživali dobre svete in ne oni, ki ne delajo. To si naj vsi taki kot je P. Ambrožič O. F. M. zapomnijo, kajti znašli se bodo enkrat osamljeni ali med onimi, katerim bodo ljudje obrnili hrbet.

Zato bodimo jasni in hodimo po naši pravi poti k zmagi nad našimi vidnimi in nevidnimi sovražniki. Očitna dela naj govori kdo je z narodom in ne zavijanja.

Vsa resnica — ne le polovica

Cleveland, Ohio. — Newburški dopisnik piše, da je prva transfuzija krvi bila dana papežu Inoceniju VIII leta 1492. Ker ta pobožni dopisnik toliko dobrega ve o naših velikih boriteljev za našo svobodo, kot o Kristianu in bratu Rogeljnu, da sta oba komunisti, obenem se zaletava ob Adamiča, pisatelja, kateremu s svojo fakirsko hinvščino niti do gleženj ne seže, naj saj pove svojim ovčicam golo resnico o transfuziji krvi.

Glede papeža Inocenija VIII se v vseh knjigah "History of Papacy", katere se dobi po vseh javnih knjižnicah v Ameriki, bere: Inocent VIII, izvoljen leta 1484, umrl leta 1492. Poleg svoje proklamacije za strašno inkvizicije, ni bil v srcu pokvarjen. Ko je ležal nekada težko bolan in ko niso njegovi krščanski zdravniki našli nikakih zdravil več proti njegovi bolezn, so pozvali na pomoč nekega židovskega zdravnika, dočim je papež v smrtnem boju trepetal.

Ta zdravnik je vzel kri trem, komaj deset let starim dečkom, vbrizgal jo je v papeža, vsled česar je papež okreval, dočim so dečki radi oslabelosti umrli. Tako se piše, pobožni dopis-

nik, in ne samo napol. Židovski zdravnik je moral pobegniti.

Izmed vseh goljufov in tatov, je najgrši oni, ki izrablja nesrečo ljudi za to, da si polni žep, piše newburški dopisnik.

Samo toliko povem na to — da za vse vedeževanje (fortune telling) vseh veroizpovedi, da so pogrebni obredi in vojska le samo en velik "piknik" za njihove žep, in da 'bodo dokler bodo ljudje imeli le žganec mesto možganov, na žalost in obupah izgube svojcev, si ti parasiti človeške družbe upajo metati polena med naše zaslužene borce.

"Memento mori" je tudi blizu vas.

F . . . . n.

Indokina je med najčudežnejšimi deželami

Indokina je velika dežela tam ob koncu Kitajske. Dalje meji na Siam in nekoliko tudi na Angleško Indijo. Po tej deželi, ki je francoska kolonija, hlepi Siam, ki je pred časom začel vojno z Indokino.

V Indokini sta divjana in kultura tesno druga tik druge. Tu lahko igraš po zajtrku tenis, potem pohitiš z avtom v pragozd, resnični pragozd z močvirji, zvermi in nepredirno goščavo, a zvečer greš v gledališče. Dežela ima velike avtomobilske ceste, ki držijo daleč v notranjost. Tja, kjer leži riževno polje zraven riževnega polja. Riž, nič razen riža. Kakor daleč vidi oko, sama neizmerna polja z majhnimi prekopi. Riž mora biti stalno pod vodo in poljsko delo je strašno naporno. Samo mali žolti kuliji lahko vzdržijo te napore. Nad glavo žareče sonce in do kolen v vodi. Dvanajst do štirinajst ur delajo in dobivajo malenkostne mezde. Ti kuliji so Anamiti. Žilavost tega naroda je čudovita. Za obed dobivajo peščico riža z rižjo omako. Spijo na tleh svojih ilovnatih koč. Evropec, ki je obiskal to deželo, piše o kulijih: "Spominjam se nekega kulija, ki me je nekotri ure vozil s svojo rikšo (vozičkom za prepeljevanje ljudi) in pri tem prehodil najmanj 30 kilometrov. Ko sem mu potem plačeval, je sopesl in pot nju je tekel v potokih po telesu. Toda komaj je vtaknil zasluženi denar v žep, je že planil k drugemu Evropeu in mu ponudil svojo službo."

V Indokini je mnogo bivolo. Izvoz bivolskega usnja je zelo velik, saj je bivol edina domača žival teh krajev. Majhne vasi so tam iz bambusovih koč.

Glavno mesto je Hanoi. Je to veliko moderno mesto, v katerem evropski četrti se človek počuti čisto domačega. Široke, senčnate ceste so tako čiste kakor v najmodernejših evropskih mestih. Vile Evropecev ob teh cestah zro kakor majhni gradovi in krasne vrtove, ki jih obdajajo. Hanojske ceste imajo še imena iz anamitske cesarske dobe. Imenuje se Cesta svile, Ce-

ŠKRAT

Na cesti pretaka grenke petleten otrok. Starejši stopi k njemu in ga vpraša: "Zakaj pa jokaš, deček?" "Dolar sem našel na cesti, ga bom dal očetu, me bo mamil, če ga bom dal mamici, bom pa od očeta dobil." "Hm, zakaj ga pa ne zase?" "Ker bi me potem obala."

Neki učitelj je hotel otrokom ljubezen in sočustvo živati. Nekega dne je šel z mi na izlet. Iznenada pa je slišal Pepčka, ki je na vsi zatulil. "Kaj pa je?" ga je vprašal. Pepček si je obrisal solze. "Na oso sem sedel . . . se mi, da sem ubogo zmečkal."

sta lončarjev, Cesta zlatarjev, tako naprej.

Kakor vsa mesta tropu pasu ima tudi Hanoi svoje dovite vrtove. Sredi med busovimi grmi in palmami majhno jezero. Zdi se ti, da bi živel v začarani deželi, se polna luna zrcali v vodi, kak vovj cvetja napolnjuje. Kamor pogledaš, vidiš pagode (anamitska svetišča). Celo mestu med velikimi trgovskimi hišami stoji pagoda spoznani zera. Most drži tja in v Anamnem mraku hodijo Anamitrumah v pagodo molit. To ra, ko se tudi Evropeci poklanjajo na cestah. Grede igrat tenis v kavarni. Kavarnar se ne niso razlikujejo od naših. Zanimajo zakajene kakor naše varne v Indokini so čisto prte in imajo velike in zvele prostore.

Belokožci, ki jih srečujemo v Indokini, so sami trgovci, cirji in uradniki v dobrih vožajih. Bili bi zavajanja, če bi jim ne govorilo iz odsto svetlikanje, ki ga imajo mo na vsem svetu domov. Clovek psmje Evropo, če v ropi živi. Obožuje jo, če v Evropi v Indokini hrepenijo domačih krajih, kjer so v dje beli, kjer se sliši jetik, kje govori in mladosti vedno kjer ti ne strežejo vedno ljudje, ki se suženjsko vedno Evropeci imajo tam lepe be, hiše s služabniki, avtomobile. Delajo samo pet ur na lahko čitajo, poslušajo uganjajo sport. Dobijo več za svoje delo kakor tam Evropi, pa vendar hrepenijo Evropi.

Indokina ima še mnogo dežnih znamenitosti. Takoznamenitost je na primer mesto Angkor. Velikansko znamenito mesto, pred tisočletno zidano sredi pragozda, ki je njegovi prebivalci zapustili. Likansko zidovje, palače in tišča se stoji. Neko posebej razpoloženje občutiš, če greš noči sam po temnih cestah. Angkoru in se v mesečini, tam mrtvaško blede, ostro jo vse zgrade. Okrog in okrog je vse čisto tiho. Celo noč menje pragozda je utihnilo. Temno in črno se dviga svetišče proti nebu. Pravijo, je morda kužna bolezen pomorila vse prebivalstvo. kora, drugi ljudje pa se niso tehi več naseliti v njem.

MLADA BREDA

POVEST

SPISAL DR. IVAN PREGELJ

(Nadaljevanje)

"Ti" je dejal Tomaž zunaj, "spat pa še ne greva. Povsod še ne bo zaprto." In res sta našla drugo še odprto. Tomaž je potegnil Luko za seboj v kot. Luka je bil od pijače že dobro omamljen.

"Ali čikaš?" je vprašal nena-Tomaž.

"Zvečim včasih," je odvrnil Luka.

"Ti" je dejal Tomaž in pogledal po strani Luko, "pa bi ji povečil. To jo bo napravilo pomlajeno."

"Misiš?" je vprašal Luka. In v motnih obrisih je šlo mimo njegovih oči trpljenje sirote Jerice na Peči.

"Le poslušaj!" je dejal Tomaž in začel skrivnostno šepetati z Luko.

la prihranila pri večerji. Tam doli sredi brega je dekletce obstalo, in naenkrat ji je postalo silno težko, oditi s Peči. Domislila se je Anžeta, domislila se je Luke, domislila Anice, domislila Marjanice. Spomnila se je najljubših ji krav, grlice in petelina, ki ji je znal skočiti na rame, in so se potem zbrale kokiši okoli nje. Spomnila se je vsega in vsakovrstnega, ki se ji je bilo pripetilo tu gori. Kakor pozabljene so bile vse bridkosti, samo veselih in lepih ur se je domislila. Še zadnje boleznice se je spomnila z nekako veselogrenko zavestjo. Nenadoma pa je stopila med to hrepenenje nazaj na Peč strašna slika te noči, in zopet je pohitela deklica, kakor da preži izza Peči doli na njo ono neznano iz noči.

Doli ob žagi se je Jerica zopet ustavila. Čudno trudna je bila. Sedla je na hlod, in zopet so ji poromale misli na Peč. Poromale so k Anžetu. Ko da se je prejšnji dan dogodilo, se je domislila večera, ko je z Anžetom izbirala krompir. Polglasno je govorila: "Anže, An-

že, mene je strah!" In potem je zopet pomislila, kaj neki poreče jutri, ko ne bo Jerice nikjer. In kaj porečejo Luka, Anica in Marjanica?

Z vsjo ljubeznijo je mislila na te osebe, in v oči so ji privrele solze.

Zaslišala je korake po cesti. Plaho je odskočila v senco za deske, pridržala sapo in drgetala. Počasi so odjeknile v bregu stopinje, in deklica je stopila zopet na cesto. Nekaj medle svetlobe je bledele na nebu. Ali je bila zapadla mesečina, ali zarja?

Jerica je pogledala še enkrat gori proti Peči in še enkrat je

WILL THIS HAPPEN AGAIN?

WASHINGTON, D. C.—One of the principal military objectives in the recent bombing of Rome was the marshalling yard, which is a large railway switch yard where trains are made up and therefore of great importance to the Axis war effort and for the movement of German troops. Italians are acting to prevent additional bombings by declaring the city, general aerial view of which is shown, as open and undefended.

"SALUDOS AMIGOS" — OR WORDS TO THAT EFFECT

PALERMO, SICILY—Their faces bright with joy, friendly Sicilians mob an army vehicle, anxious to shake hands with some of the Yanks who freed their homeland from the clutches of the Fascist foe. Cheering, grateful crowds like this greeted our doughboys as they rolled through captured towns throughout Sicily.

že, mene je strah!" In potem je zopet pomislila, kaj neki poreče jutri, ko ne bo Jerice nikjer. In kaj porečejo Luka, Anica in Marjanica?

Z vsjo ljubeznijo je mislila na te osebe, in v oči so ji privrele solze.

Zaslišala je korake po cesti. Plaho je odskočila v senco za deske, pridržala sapo in drgetala. Počasi so odjeknile v bregu stopinje, in deklica je stopila zopet na cesto. Nekaj medle svetlobe je bledele na nebu. Ali je bila zapadla mesečina, ali zarja?

Jerica je pogledala še enkrat gori proti Peči in še enkrat je

pomislila na vse drago, kar je zapustila gori. Dolgo, dolgo ni mogla odtrgati pogleda od Peči. Nenadoma pa se ji je zazdelo, da se je pojavila tam gori izza brega senca, bežala, gnana od strahu in brezsrčnosti žene, ki ji je bila svojčas — "mati"!

Pa vrč prekopi, če je še tako velik!

30. Luka se prebudi.

Luka se je v spanju prevrgel in pri tem podrl lestvo, ki je hrupoma padla po tleh. Tedaj se je Luka prebudit in se dvignil. Glava ga je bolela in mrazilo ga je. Polagoma se je tudi zavedel, da ne leži pod streho, temveč pod lopo na kupu stelje. Zvezde na nebu so bledele, nekaj medle svetlobe je ležalo na nebu.

"Požvečim ji," je zamrmral in se domislil, da je po noči pil s Tomažem. V naslednjem hipu zopet ni mogel več popolnoma zbrati svojih misli in je omahnil utrujen in bolan na steljo. Toda zaspati ni mogel več. Vstal je in odkorakal proti vratom v hišo. Nič čudnega se mu ni zdelo, da so vrata samo priprta. In tako je zlezal Luka polagoma v temi v podstrešje ter legel.

Kdo ve, kako dolgo je spal. Hipoma pa je začutil, da ga nekdo budi.

Ob njem je stal Anže.

"Kaj je?" je vprašal Luka in čutil, da ga glava še vedno boli.

In tudi mraz ga je stresal po vseh udih. Skozi duplje pa je prijetno sijalo sonce.

"Jerice ni!" je dejal Anže.

"Jerice ni?" je skočil Luka kvišku, "kje je?"

"Ne vem," je odgovoril dečko, "mislil sem, da veste vi!"

"Jaz? jaz?" je vprašal Luka.

"Jaz ne vem nič!" V hipu ga je videl planiti in vzrasti in nato onemoglo omahnil na posteljo. Pri tem je gibal stavec z ustnicami, kakor da govori sam s seboj.

"Kaj pravite, Luka?" je vprašal fant.

Mož ni odgovoril nič.

"Jaz dem, spočila jo je po noči, ali pa je dekle ušlo samo!"

Tudi sedaj ni Luka odgovoril. Tedaj pa je minila pastirja potrpežljivost, prijel je stavec za rame ter dejal:

"Veste kaj, če bom na vas čakal, bom moral dolgo čakati. Meni se mudi; grem za Jerico."

Luka ga je gledal, kakor da ga ne razume. Niti prikimal ni. Fant je zagodrnjal nekaj o tes-

ko so učenjaki ugotovili, da zemlja skorja ni trda in nepremična. Nепrestano, čeprav počasi in nam ljudem komaj vidno premikanje zemlje vodi do silne napetosti, zaradi katere se površina zemlje večkrat pretrese ali celo razkolje. Naša zemlja ima mnogo velikanskih razpok, ki so nastale po neprestanem premikanju njenih sestavnih delov ob spremljevanju potresov.

Največja razpoka je široka okrog 6500 km. Razprostira se od Mrtvega morja preko Abesinije, Ugande in Ujasa do Indijskega morja. Zvezdoslovec na luni bi lahko videl na zemlji to razpoko, ne da bi dvomil, da je zemlja tu počila. Značilne za to zemsko razpoko so sporedne strme stene ob obeh straneh, segajoče ob Rdečem morju do 3000 m visoko. Največja izmed kotlin te razpoke je Rdeče morje, široko 200 do 300 km in globoko do 2400 m. To je orjaška kotlina, ki je nastala, ko se je zemlja skorja napela in počila.

To so bile tudi tiste sile, ki so povzročile razkol zemlje proti ekvatorju. Presekale so na dvoje tudi poedine ognjenike. Ti mogočni naravni pojavi so mogli biti samo posledica delovanja orjaških sil, kajti ponekod so se vdrla gorovja do 3000 m globoko in nastala so velika jezera brez odtoka.

Prevladuje mnenje, da je nastalo tudi Indijsko morje zaradi tega, ker je zemlja počila. Po naziranju učenjakov je bila nekoč kopna zemlja med Afriko in Indijo, pa se je pozneje ta del zemlje pogreznil v morje. To nesrečo naj bi bila povzročila velikanska napetost zemlje skorje, ki je razklala Afriko po dolgem.

Učenjaki so ugotovili, da se vrši premikanje proti ekvatorju. Jasno je, da mora priti počasi okrog ekvatorja do velikanske napetosti. Znanstveniki se lahko po skrbnem merjenju in opazovanju ledenikov pogle-

Zemlja pod nami se neopazno stalno premika

Če bi bili imeli naši predniki, živeči v pradavnih časih, svoje zemljevide, bi mi zdaj na njih ne spoznali zemlje. Razdelitev kopne zemlje in morij je bila takrat čisto drugačna. Šele nekaj deset let je tega,

ko so učenjaki ugotovili, da zemlja skorja ni trda in nepremična. Nепrestano, čeprav počasi in nam ljudem komaj vidno premikanje zemlje vodi do silne napetosti, zaradi katere se površina zemlje večkrat pretrese ali celo razkolje. Naša zemlja ima mnogo velikanskih razpok, ki so nastale po neprestanem premikanju njenih sestavnih delov ob spremljevanju potresov.

Največja razpoka je široka okrog 6500 km. Razprostira se od Mrtvega morja preko Abesinije, Ugande in Ujasa do Indijskega morja. Zvezdoslovec na luni bi lahko videl na zemlji to razpoko, ne da bi dvomil, da je zemlja tu počila. Značilne za to zemsko razpoko so sporedne strme stene ob obeh straneh, segajoče ob Rdečem morju do 3000 m visoko. Največja izmed kotlin te razpoke je Rdeče morje, široko 200 do 300 km in globoko do 2400 m. To je orjaška kotlina, ki je nastala, ko se je zemlja skorja napela in počila.

To so bile tudi tiste sile, ki so povzročile razkol zemlje proti ekvatorju. Presekale so na dvoje tudi poedine ognjenike. Ti mogočni naravni pojavi so mogli biti samo posledica delovanja orjaških sil, kajti ponekod so se vdrla gorovja do 3000 m globoko in nastala so velika jezera brez odtoka.

Prevladuje mnenje, da je nastalo tudi Indijsko morje zaradi tega, ker je zemlja počila. Po naziranju učenjakov je bila nekoč kopna zemlja med Afriko in Indijo, pa se je pozneje ta del zemlje pogreznil v morje. To nesrečo naj bi bila povzročila velikanska napetost zemlje skorje, ki je razklala Afriko po dolgem.

Učenjaki so ugotovili, da se vrši premikanje proti ekvatorju. Jasno je, da mora priti počasi okrog ekvatorja do velikanske napetosti. Znanstveniki se lahko po skrbnem merjenju in opazovanju ledenikov pogle-

dali v to skrivnostno snovanje zemskih sil, ki hočejo očitno se zdaj oblikovati gore in gorovja. V zemski skorji v Srednji Indiji se vrši silno premikanje zemskih plasti. Te zemске sile so nekoč potisnile Himalajo iz zemlje in še zdaj to gorovje počasi dvigajo. Toda izpreminjanje površine zemlje se vrši tako počasi, da ga človek ne more opaziti. Pod našimi nogami je vse v neprestanem premikanju, samo mi ljudje, nekaj let živeči na zemlji, tega ne opazimo. Če bi živeli vsaj tisoč let, bi videli lahko mnogo sprememb.

Opomini glede racijoniranja

Dne 12. septembra popoldne so postale veljavne rjave znamke za točke (point stamps) na prvih dveh in zadnjih dveh listih racijske knjižice št. 3. Te rjave znamke so edine v knjižki št. 3, katere smete uporabljati do nadaljnjega obvestila—tako poroča urad OPA.

Te rjave znamke služijo za nakup onih dobrin, katere ste kupovali z rdečimi znamkami v racijski knjižki št. 2.—namreč meso, mast in olje, ribe in konzerve, sir, konzervirano mleko itd.

Nobene spremembe ne bo v pogledu postopanja za gospodinjne, trgovce na drobno in na debelo, za proizvajalce ali tovarnarje. Vse določbe za uporabo rdečih znamk v War Ration Book No. 2 so veljavne za rjave znamke v War Ration Book No. 3.

OPA naglašja, da mora od 12. septembra naprej vsak kupec imeti pri sebi tri racijske knjižice: Book No. 1 za sladkor, Book No. 2 za hrano v konzervah itd. (Modre znamke.) Book No. 3 za meso, mast itd. Rdeče znamke "Y" in "Z" iz knjižice št. 2 so veljavne od 12. septembra do 6. oktobra.

You Women Who Suffer From HOT FLASHES then CHILLY FEELINGS

During 38 to 52 Years of Age!

If you—like so many women between the ages of 38 and 52—suffer from hot flashes, weak, tired, nervous feelings, distress of "irregularities", are blue at times—due to the functional middle age period peculiar to women—Lydia E. Pinkham's Vegetable Compound to relieve such symptoms.

Taken regularly — Pinkham's Compound helps build up resistance against such distress. It also

has what doctors call a stomachic tonic effect! Thousands upon thousands have reported benefits. Follow label directions. Pinkham's Compound is worth trying.

Lydia E. Pinkham's VEGETABLE COMPOUND

Why butter won't melt in Africa

AS EVERYBODY KNOWS, butter will melt unless you keep it cool. And the African desert isn't cool.

Nevertheless, the Americans who are fighting there carry butter—and it doesn't melt.

It doesn't melt because it's fortified with a fat which has a high melting point. The result is a butter which can be packed in a can, like beans or beef, won't melt, and will keep indefinitely.

You might think our soldiers could get along without butter. They could. But—they don't have to! Butter is good for them—and Uncle Sam is seeing to it that American soldiers are the best-fed, best-equipped, best-cared-for soldiers in the world!

Of course, it takes money to do that. So much money that, to help pay the bill, every one of us must loan every dollar we can to Uncle Sam through War Bonds.

War Bonds are a swell investment. They pay you back \$4 for every \$3. Save part of every paycheck with U. S. War Bonds!

V BLAGOHOTNO OBVESTILO

"Enakopravnost" že od svojega postanka podpira kulturna in podporna društva, deluje na celi crti za povzdigo in napredek slovenske javnosti in nasebine.

"Enakopravnost" se tudi v sedanji vojni krizi neumorno trudi, da prinaša svojim somišljenikom in čitateljem resnična poročila.

"Enakopravnost" se zaveda svoje dolžnosti napram Ameriki in ji nudi svojo moralno in gmotno pomoč na različni način; obenem pa se tudi vztrajno bori, da bo našim zatiranim rojakom in rojakinjam, ki danes trpijo pomanjkanje in čutijo bič zatiralca, zasijalo solnce svobode.

"Enakopravnost" vrši svoje delo po svojem najboljšem prepričanju. Za seboj ima zaslonbo vse zavedne javnosti, ki čuti v svojem sreću ljubezen do bližnjega.

Da bo "Enakopravnost," kot glasnici ljudske pravice, mogoče služiti v dobroti napredku, je potrebno, da je deležna tudi gmotne podpore v obliki oglasov in novih naročin, zatorej se priporoča društvom, da ji ob priliki, ko prirejajo svoje piknike, izlete in zabave, poklonijo tudi oglas, poleg dopisov, trgovcem in obrtnikom ter profesionalcem pa da se je spomnijo z oglasom, ko dobijo v svojo zalogo kaj novega, itd.

"Enakopravnost" tudi izvrši vsakovrstne tiskovine, listke, vstopnice, letake, itd. Delo je lično in po zmerni ceni.

ENAKOPRAVNOST

SLOVENSKI DNEVNIK

6231 ST CLAIR AVE. Henderson 5311-5312

YOU'VE DONE YOUR BIT --- NOW DO YOUR BEST!

BOOST YOUR BOND BUYING THROUGH THE PAYROLL SAVINGS PLAN

This advertisement is a contribution to America's all-out war effort by Enakopravnost

PUSTOLOVŠČINE

**DOBREGA VOJAKA
ŠVEJKA
V SVETOVNI VOJNI
JAROSLAV HAŠEK**

(Nadaljevanje)

Šrapneli so prestali, streljanje je utihnilo, švarmlinija je tekla preko loke in polja ter stopala vkreber po razteglem pobočju. In na njem so videli sliko sveže vojne: grmade znešenih trupel Rusov. Med njimi pa niti en Avstrijec! Komanda je delovala psihološko tudi v tem samo sovražniki padajo, samo naši streljajo, preganjajo ter prihajajo iz vsega tega brez vsake bole. Ducat angelov varuhov ščiti vsakega našega, kajti zanj moli na Dunaju stari vladar...

Po višini se je raztezal redk brezov gozdič. Ko so dospeli tja, je Švejk presenečen vzkliznil. Bil je poln vojske: tu so ležali v pestri mešanici rajhovski Nemci, honvedi, Bosanci, dragonci, ki so postali pešči, nekaj oddelkov z bombometi in pehota vseh možnih barv po naških. Ko so legli za Bosanci, so jih ti pozdravili z besedami: "Šturm bo in rum bo. Brez ruma ni šturma."

Odsprejaj je prihajalo semkaj peklenko ropotanje pušk in blazno drdranje strojnice; oglasila se je zopet ruska artiljerija in metala čez gozd šrapnele ali čim dalje tem poredkeje.

"Nimajo municije," je šepetal Dub Lukašu. "Danes bodo zopet tekli! Ti jih našenemo!"

"A še ne beže," je podvomil Lukaš. "Menda pride na bajonete. Švejk," se je okrenil, "ne pozabi, da si ordonanc in se drži mene. In ti, Baloun, da mi ne izginiš s konservami! Ako bom ranjen, pojdeš z menoj domov!"

Bosanci so imeli dober nos; ko je začelo zapadati sonce, so se pojavili za gozdom vozovi s sodci. Fasal se je rum, vsak vojak je šel s feldflaško k sodcu in kdor ga je znal piti in se vrniti, je dobil še eno. Učinek se je pokazal kmalu, dobra volja je naraščala. Bosanci so jembovali pogosteje. Nemci so začeli peti "Ich hatt' einen Kameraden," a med Čehi je eden čisto nažrt vstal, objel brezo in završčal otožno pesem.

"No, no, nikar ne tuli kakor stara baba!" ga je nekdo opomnil in potegnil na tla.

V somraku se je razleglo klicanje: "Vorwärts! Vorwärts!" in masa se je začela premikati dalje. Ljudje, nažrti kot živina, so šli umirat za veličino države in cesarja. Bili so v stanju, o katerem je tiskovna pisarna poročala:

"Naša vojska s svojim junaštvom in brezprimerno požrtvovalnostjo zbuja občudovanje nas vseh. Naskakuje prekrasno in se smrti ne boji, se bori z bravuro ter je polna bojevitega elana."

A ta "elan" se je fabriciral iz krompirja po vseh žganjarnah, delali so ga židje od Sudetov do Jadranskega morja ter si ž njim, prodajajoč ga državi za dosego zmage, zaslužili toliko, da so po vojni nakupili nove tovarne in veleposresta ter so lahko rekli: "To vse je iz vojnega navdušenja."

Krogle so pele in žvižgale zmerom vidneje in niže okoli glav; nevidne muhe so letale blizu ušes z mehkim "Ti-juu, Tfi-juu," tako da je Švejk nehote zamahnil: "Ali me ne greš, mrha!"

"Vorwärts! Vorwärts!" se je oglasilo nekje za njim, in on je spoznal glas stotnika Sagnerja; "vorwärts, vorwärts" je zaklical tudi zadaj nadporočnik Lukaš.

Švejk se je ozrl, a videti ni

bilo nobenega znanca: sami tuji obrabi. Debel in silen rajhovski Nemeč je opazil njegov pogled nazaj, ga butil z laktom in zagodrnjal zasmehljivo in jezno: "Mochttest nicht auch die Front hinten halten? Du Scheisser, das ist doch bloss fur die Herren Offiziere!"

"Nisem hotel tega, kamerad," je odvrnil Švejk, "ali jaz sem ordonanc in moram biti pri obrablajntantu... In tudi tepec Baloun se je nekam izgubil!"

V tem momentu je udarila vrsta granata; ogromen žar je bušil iz zemlje, težak zadušljiv dim je zavil okolico in zemlja se je stresla tako, da je Švejk padel.

Obležal je, dočim se je okoli njega vse razbežalo, potem se je otipal in rekel sam pri sebi: "To je bilo še lepše, kakor delajo o svetem Janezu na Strelškem otoku v Pragi! Samo tako razbijati ne bi smeli! Saj bi lahko koga ubilo."

Vrsta se je zopet strnila. "Vorwärts, vorwärts!" je postal še plašnejši in blaznejši, stopnjujoč se do delirija; vojaki so drveli dalje ter padali na tla, kakor bi kdo odzadaj s korabacem bil po njih; granate so se razletavale že za vrstami.

Švejk se je dvignil in tekel do velikega šipkovega grmovja, kjer je zopet legel. Kmalu pa je prišel nanj madjarski častnik in ga z revolverjem v roki pogнал naprej. Švejk je opazil, da gre za vojaki cela veriga orožnikov in častnikov. In rekel je častniku:

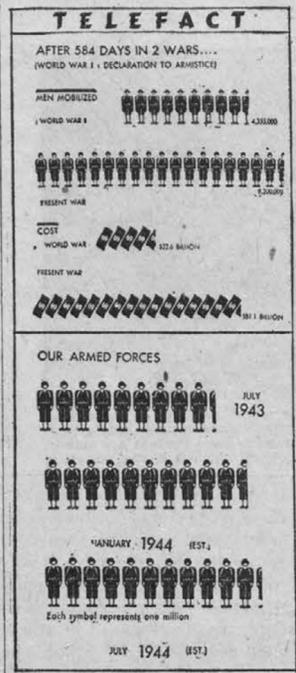
"Jaz sem čakal svojega gosпода obrablajntanta. Nič se ne razburjajte, saj vem, da ostromora mora biti povsod. Tudi na bojišču."

In zopet je izginil v goščavju, končno je padel v zakope, na hitro nametane, v katerih so že besno streljali čisto utrujeni in zasopljivi vojaki. Ali komaj je bil v zakopu, se je že oglasilo komando:

"Schiessen! Schiessen! Lebhaft schiessen!"

Puške so zaprasnile, tisoči plamenčkov so švigali v temo; deset minut je trajal hrup strela, petnajst minut so letali čez okope šrapneli in granate, potem je utihnilo vse pod komandom: "Feuer einstellen!" A tišino je zopet pretrgalo poveljujejoče rjovenje: "Bajonett auf! Sturm! Vorwärts! Vorwärts!"

Masa ljudi je zagomazela na okopih, da gre ubijati že odbližu z zabadanjem bajonetov v trebuh ali prsi še tiste, ki so jih pustile žive krogle pušk in šrapnelov ter črepinje granat. Je-

dva so bili izven jarkov, jih je začela obstreljevati avstrijska artilerija. Vojna tehnika je bila pač dovršena: komur ni bilo dovolj ruma za navdušenje, temu je pomagalo še streljanje za petami.

Švejka je potegnilo s seboj; v par trenutkih so pretekli korake, ki so jih ločili od ruskih zakopov, toda ti so bili prazni: razen mrtvecev in ranjencev, ležečih na dnu, tu ni bilo vojaka. Vse se je bilo umeknilo o pravem času.

"Ne zadrževati se! Le dalje, dalje!" so spodbadali častniki. Vrste so prekoračile tudi ruske okope in šle v temo. A kmalu so se vračali, kajti Rusi so izginili v noči, kakor bi se bili udrl v zemljo.

Vojaki, ki so vlačili iz okopov mrtvece in ranjence ter jih izročali sanitežem, pa so zabavljali: "Tristo —! To se pa že zjutraj na vse zgodaj zopet poženemo za njimi. Zdaj se ne ustavimo prej, nego v Moskvi. Pravijo, da so Nemci že v Varšavi. Ako jim še mi damo po grbi vsak dan, kakor danes, bomo ž njimi hitro gotovi."

"Hauptmana Sagnerja so odnesli sanitejci," je rekel nekdo; "baje ga je omračila granata."

"Granata? Nikar ne čenčaji!" je dejal nekdo drug. "On ima pilule, po katerih precej omedli; ima jih od zdravnika. Jaz sem ga videl že trikrat na fronti, a nikoli ga ne spravimo dalje, nego do prvega gefehta; omedli in omedleva tako dolgo, da pride v špital v zaledju. Ja, ja, oficirji imajo to fajn, ker so znani z doktorji. Ti pa ne prides domov, dokler ne prineseš na hilfsplatz svoje glave pod pazduho."

A Marek, sklanjajoč se k Švejku, je dostavil: "Tudi jaz sem že slišal o teh pilulah. A nimam poguma, da bi sam sebi kaj prizadel. Končno me tukaj vendar res ubijejo."

"Jutro je modrejše kot ve-

čer," je rekel Švejk resno. "Mislim, da bi zdaj legli... A tam spredaj, kaj ste videli?"

"Ničesar," je zazdehal Marek, "le tri ruske kanone in par mašingerov. Pustili smo jih tam, ker se nihče ni maral truditi z njimi. Grozno, kako smo zdejani!"

Privihal si je ovratnik in v momentu zaspal: "Švejk pa je nekaj časa pušil in ko ga je neki korporal pozval, naj gre stat na stražo, je pobral puško, zlezel iz zakopa in jo ubral v smeri, ki mu jo je naznačil korporal."

Po nekaj korakih je ob nekaj sunil in v zablesku pipe pogledal; pred njim je ležala odtrgana noga v visokem škornju s kosom črev in želodecem, ovitem okoli golenice.

Vojaka, ki ga je zamenjal, je poslal spat in stopal dalje; kmalu je razločil topove, stoječe na polju, z ustji obrnjene v smeri, odkoder je prišel; ob strani sta stali dve strojni puški.

"Glej no, Rusi imajo to na kolecih," se je čudil Švejk. "Pametno; jim vsaj ni treba vlačiti brhtih!" — Eno je privezal na jermen, drugo pa je vlekkel kar z roko za zadek: "No, pa pojdimo! Hi, hot!" Kolesa so zaškripala in Švejk se je vračal — obstal je na straži, in ko ga je prišel po eni uri zamenjat vojak, je zavlekel strojni puški prav do zakopa in blaženo pod njima zaspal.

Ob prvem svitanju so okopi oživeli, šarži so budili speče: "Vergatterung! Vsak k svojemu oddelku! Od 91. na desno! Honved 66., nazaj! Ablosung!"

(Dalje prihodnjito)

Mali oglasi

Pridite in oglejte si našo zalogo novih spomladanskih zastorov in "draperies." **PARKWOOD HOME FURNISHINGS** 7110 St. Clair Ave. Odprto ob večerih

Zakrajsek Funeral Home, Inc. 6016 ST. CLAIR AVENUE Tel: ENdicott 3113

John Oblaka 1146 E. 61 St. 6122 St. Clair Ave. HE 2730

VSE KARKOLI potrebuje se od zobozdravnika, bodi izvlečenje zob, polnjenje zob in enako lahko dobite v vaše polno zadovoljstvo pri dr. Župniku, ne da bi zgubili pri tem dosti časa. Vse delo je narejeno, kadar vam čas pripušča. Uradni naslov: 6131 St. Clair Ave. vhod na 62. cesti **Knausovo poslopje**

Za delavce Za delavce

ŽENSKKE ZA ČIŠČENJE

Splošno snaženje uradov NOČNO DELO Zglasite se zvečer

Rockwell Ave. Entrance EAST OHIO GAS BUILDING E. 6th in Rockwell

Močne ženske

za razkladanje blaga Voznice Clark truckov

v tovarni — za SPLOŠNO DELO V CAFETERIA

Dobra plača od ure **CLEVELAND TRACTOR CO.** 19300 Euclid Ave.

MOŠKE IN ŽENSKKE

se potrebuje za splošna tovarniška dela

6 dni v tednu 48 ur dela na teden Plača za ZACETEK Moški 77 1/2c na uro Ženske 62 1/2c na uro

Morate imeti izkazilo državljanstva in prestati zdravniško preiskavo.

Zglasite se na EMPLOYMENT OFFICE 1256 W. 74 St.

National Carbon Co., Inc.

Floor Assemblers, Fitters Riveters, pomočniki, težaki za stavbinski oddelek Plača od ure, poleg "overtime" **ATLAS CAR & MFG. CO.** 1120 IVANHOE RD.

DRZAVLJANSTVA SE NE ZAHTEVA Ženske za snaženje 3.30 zjutraj do poldne Dobra plača

Zavijači

(Wrappers) s dobrimi povojnimi prilikami **Nobenege nedeljskega dela** Ugodne delovne razmere Zglasite se na 8. nadstropju EMPLOYMENT OFFICE **HALLE BROS.**

ALI STE NEIZKUŠENI? **Mi bomo vas izurili** **Hotel Statler**

je kot majhno mestec. Imamo vsakovrstna dela ob skoro katerikoli uri, ki želite delati; ali celi dan ali samo par ur. Prosta zdravniška preiskava; prosta zavarovalnina; restavracija za delavce; udobne sobe za počitek; tedenska plača

Zglasite se pri EMPLOYEES ENTRANCE E. 12th. Soba 333, od 9-5

MOŠKI

za Splošno tovarniško delo

Strojni operatorji

Izurjeni in neizurjeni **Inšpektorji**

Plača od ure Pet dni v tednu po 50 ur

100% vojno delo

Nahajajoče se v središču V neposredni daljavi iz kateregakoli konca mesta.

The Bishop & Babcock Mfg. Co. 1285 E. 49 St.

ŽENSKKE

18 — 50 za

mlekarniško delo

Ure 4.30 pop. — 1. zjutraj 6 dni v tednu TUDI

žene in dekleta za zavijanje sladoleda in masla Dnevno delo, nič ob nedeljah

The Telling-Belle Vernon Co. 3740 Carnegie Ave.

TEŽAKI

za Prekladanje blaga Sprejemni oddelek Oddajni oddelek

SPLOŠNO ZUNANJO DELO Dobra plača od ure **THE CLEVELAND TRACTOR CO.** 19300 Euclid Ave.

TOVARNIŠKO DELO 100% obrambna tovarna Izkušnja ni potrebna Plača na uro, poleg "overtime" Zahteva se "Availability Statement"

The Draper Mfg. Co. E. 91 St. in Crane 1 blok južno od Union Ave.

Mali oglasi

Sobo

se odda v najem za enega ta ali deklet; na željo se tudi odda za bihrano. Vpraša se na 1081 E. 66 St., spodaj.

Blizu E. 185 St.

18707 Cherokee Ave. Hiša s sobami (bungalow) se prodaja z zmerni ceni. Ako želite videti hišo znotraj, pokličite za sestavne nek. — M. F. INTIHAR, 630 E. 222 St. IV. 2644 ali IV. 0678

B. J. RADIO SERVICE

1363 E. 45 St. HE. 3088 Prvovrstna popravila na vseh vrst radio aparatih

Ako je treba vašo streho natančno preveriti ali pa vašo streho popraviti, pokličite nas. Vročimo tudi kleparska dela. — Prvočun damo brezplačno. **Universal Roofing Service** 1515 St. Clair Ave. CH. 8376—8377 Ob večerih: ME. 4767

Prodaja se

krojačnico in čistilnico oddaja sedanji lastnik je 18 let na mestu; ni enake trdnosti v bližini. Nizka najemnina, vsa modernizirana. Prodaja se poceni. Lastnik odide v Californijo. Lastnik tedenskega preostanka nega. 14711 Madison Ave., minut od Public Square.

Posetite

SANITARY RESTAURANT 5380 St. Clair Ave. Sveža hrana, in sendviči ob vsaki uri. Cene nizke. Odprto od 5. zjutraj do 8. zvečer.

V Euclidu

21070 North Vine Street, blizu Društvenega doma). 2 sobi na eni loti, 85x150. Cena \$4500. Dajte nam ponudbo. — M. F. INTIHAR, 630 E. 222 St. 2644 ali IV. 0678.

UČITE SE SLOVENŠČINE ANGLEŠČINE s pomočjo Dr. Kernove knjige Angleško-slovensko besednik **English-Slovene Reader** Cena \$2.00

Dve ali tri

sobe, opremljene ali ne, se oddajo v najem v Collinwood naselbini. Nič otrok. Klor je vključeno. Za oddati v najem, naj pošljete naslov: Box 3802, Collinwood Station, Cleveland, Ohio.

\$5000

Hiša za 2 družine; 4 spalnice; vsako stanovanje; 4 kopalnice; velik porč spodaj in zgoraj; blizu St. Clair Ave. in 67 St. Vpraša se pri McKELVIN 1383 E. 55 St., Henderson ali MULberry 4285.

Dekle ali ženska

dobi službo v gostilni, kjer pomaga pri serviranju jedi pri bari. Celi dan ali po par ur. Zglasite se na 747 E. 185 St.

V Collinwoodu

Imam naprodaj sledeče hiše: Za eno družino, pet sob, 3 kopalnice; Za dve družini, 10 sob, 3 kopalnice; Za dve družini, 11 sob, 3 kopalnice.

MATT PETROVICH

Real Estate & Insurance 595 E. 140 St. KE. 2641 ali

Oglašajte v Enakopravnosti